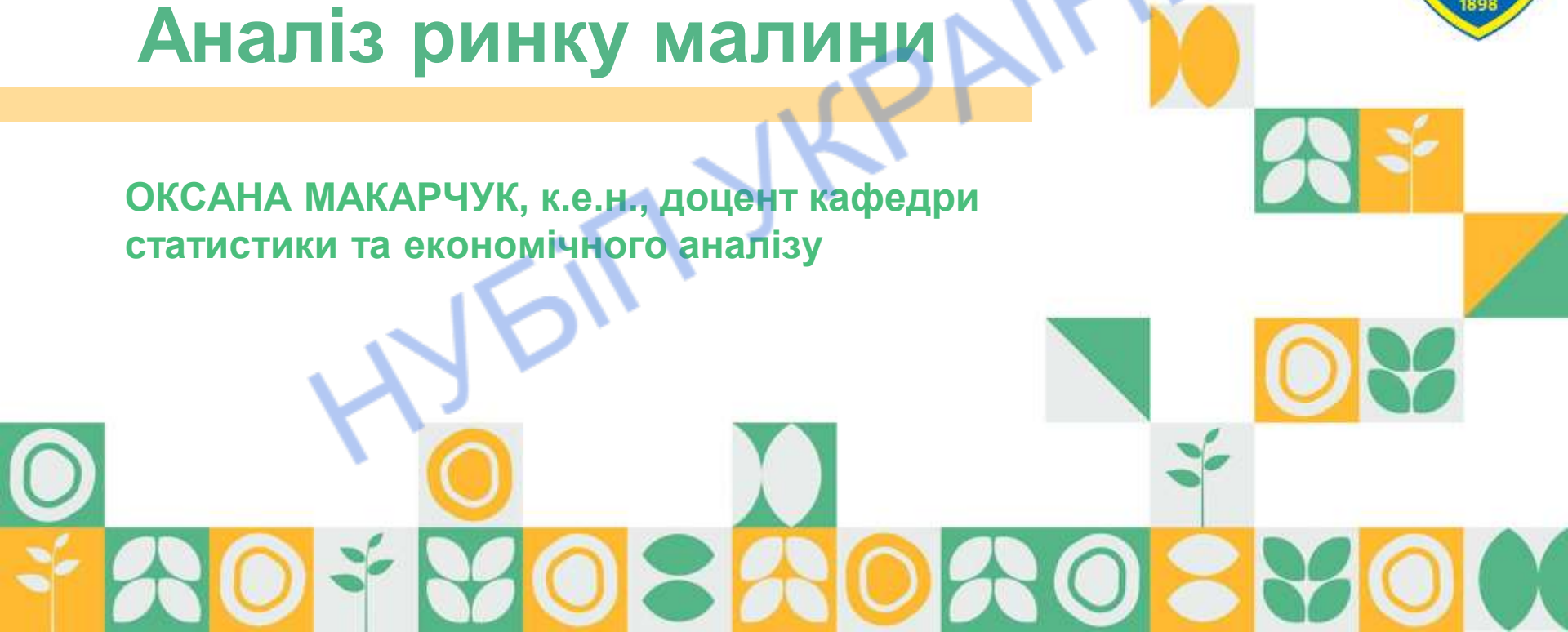

Аналіз ринку малини

ОКСАНА МАКАРЧУК, к.е.н., доцент кафедри
статистики та економічного аналізу

Ринкові тренди

Україна належить до числа провідних виробників малина в Європі, забезпечуючи щорічне виробництво на рівні близько 30–40 тис. тонн ягід. Водночас країна є одним із ключових експортерів замороженої малини на світовому ринку та у 2024 році посідала одне з провідних місць (топ-3) за обсягами її експорту.

Домінування замороженого сегменту

- зростаючий попит на IQF (англ. Individual Quick Freezing) у ЄС;
- стабільне використання в харчовій промисловості.

Посилення експортної орієнтації

- Україна як постачальник сировини;
- конкуренція з Польщею та Сербією;
- зростання вимог до якості та простежуваності.

Розширення контрактних відносин

- довгострокові контракти з переробниками;
- зниження цінових ризиків;
- прогнозованість доходів.

Зростання органічного сегменту

- преміальні ціни;
- високі вимоги до сертифікації;
- нішевий, але перспективний ринок.

Інвестиції в інфраструктуру

- охолодження;
- шокове заморожування;
- сортування та пакування.

Виклики галузі

1. Висока залежність від погодних умов

- весняні заморозки, літні посухи, зливи;
- значні коливання врожайності та якості

2. Цінова волатильність

- різкі падіння цін у пікові періоди збору;
- залежність від світових цін на заморожену малину;
- слабка переговорна позиція дрібних виробників.

3. Дефіцит сезонної робочої сили

- висока трудомісткість ручного збору;
- зростання витрат на оплату праці;
- міграція робочої сили за кордон.

4. Обмежена інфраструктура зберігання та переробки

- нестача холодильних потужностей;
- залежність від посередників і переробників;
- втрати якості при логістичних затримках.

5. Низький рівень контрактних відносин

- переважання спотової форми реалізації;
- відсутність довгострокових контрактів;
- нестабільність доходів виробників.

6. Висока міжнародна конкуренція

- домінування великих експортерів (Польща, Сербія, Чилі);
- тиск на ціни з боку глобального ринку;
- жорсткі вимоги імпортерів до якості та сертифікації.

7. Вимоги до стандартів і сертифікації

- необхідність GlobalG.A.P., органічної сертифікації;
- додаткові витрати для виробників;
- складність виходу на преміальні ринки.

8. Низький рівень технологічної модернізації

- застарілі сорти;
- недостатнє впровадження інтенсивних технологій;
- обмежений доступ до інвестицій.

9. Фрагментованість виробництва

- велика частка дрібних господарств;
- слабка кооперація;
- ускладнене формування великих товарних партій.

Рис. 1. Основні країни-імпортери свіжої малини в світі у 2024 р., т

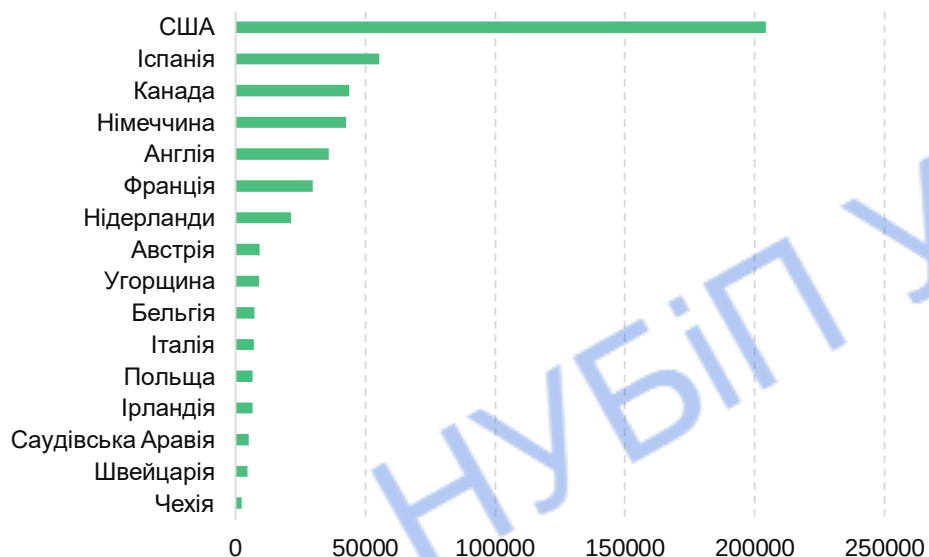
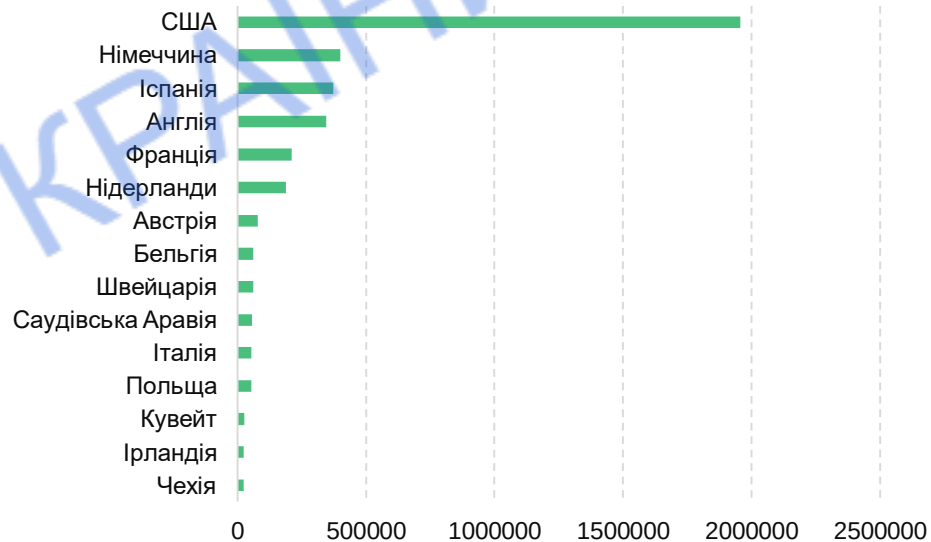

Рис. 2. Вартість імпорту свіжої малини основними країнами-імпортерами світу у 2024 р., тис. дол. США

Джерело: Побудовано за даними UN Comtrade data base, <https://comtradeplus.un.org/TradeFlowtrade>

Рис. 3. Основні країни-імпортери замороженої малини в світі у 2024 р., т

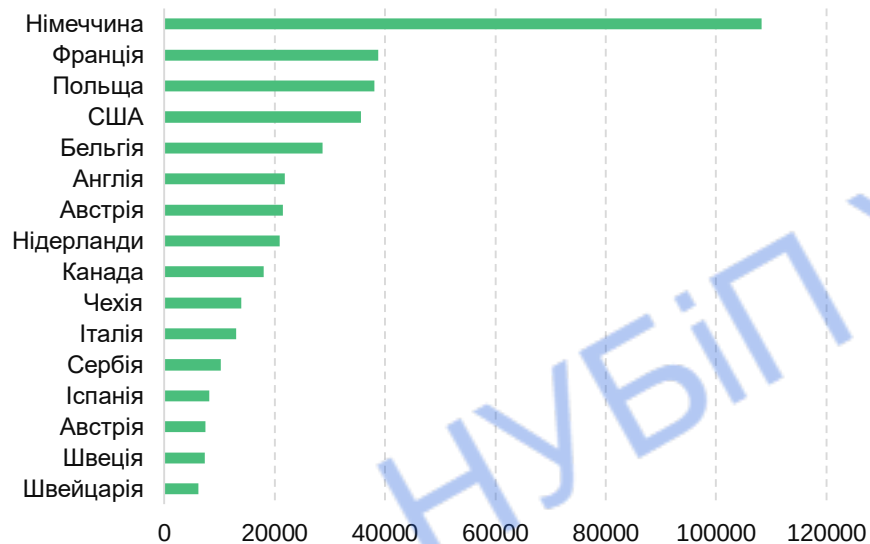
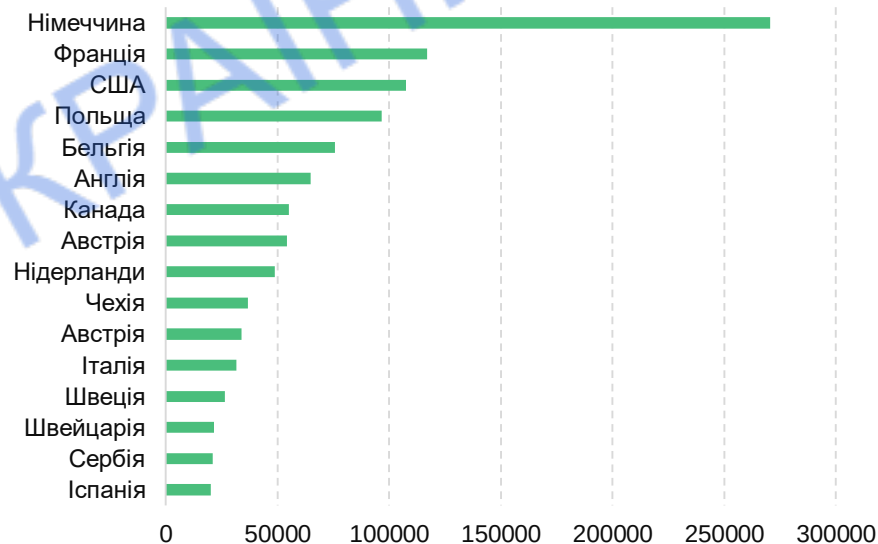

Рис. 4. Вартість імпорту замороженої малини основними країнами-імпортерами світу у 2024 р., тис. дол. США

Джерело: Побудовано за даними UN Comtrade data base, <https://comtradeplus.un.org/TradeFlowtrade>

Рис. 5. Основні країни-експортери свіжої малини в світі у 2024 р., т

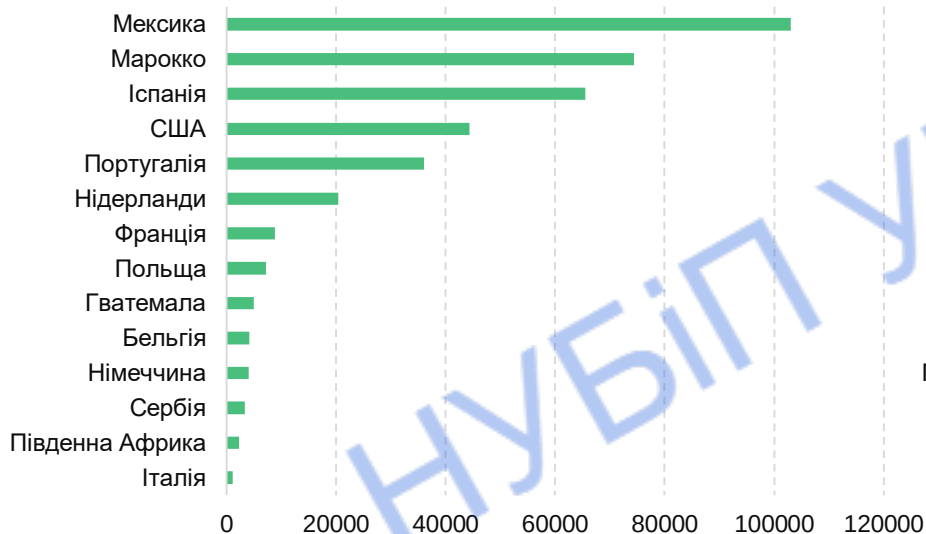
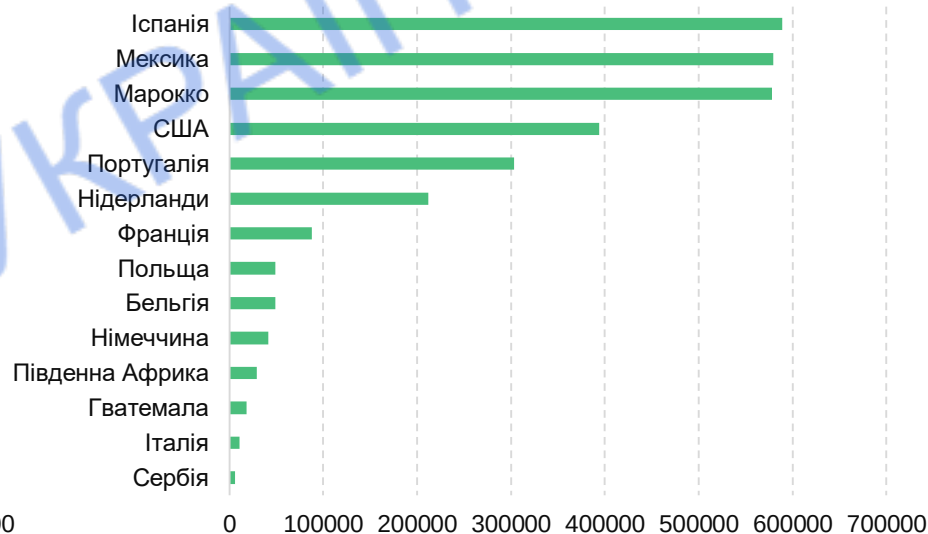

Рис. 6. Вартість експорту свіжої малини основними країнами-експортерами світу у 2024 р., тис. дол. США

Джерело: Побудовано за даними UN Comtrade data base, <https://comtradeplus.un.org/TradeFlowtrade>

**Рис. 7. Основні країни-експортери
замороженої малини в світі у 2024 р., т**

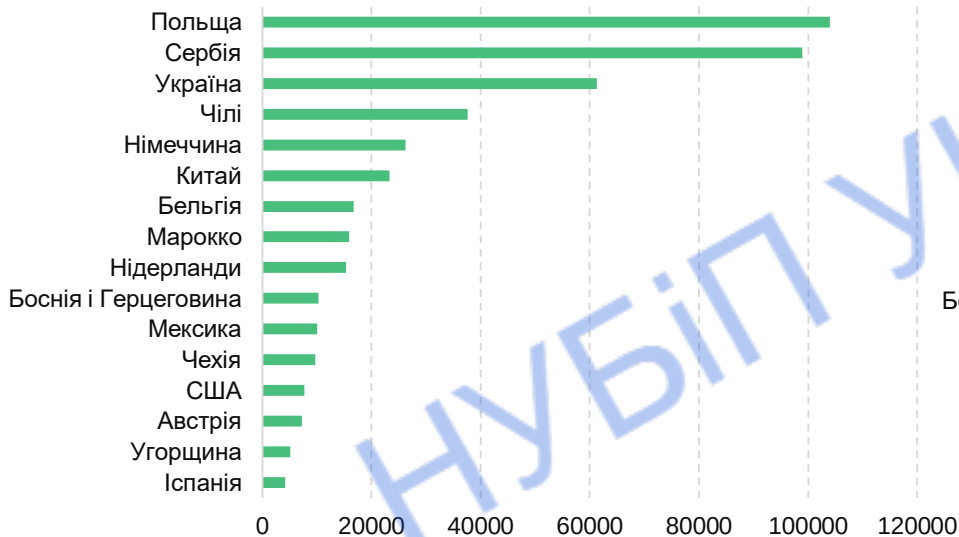

**Рис. 8. Вартість експорту замороженої малини
основними країнами-експортерами світу у 2024 р.,
тис. дол. США**

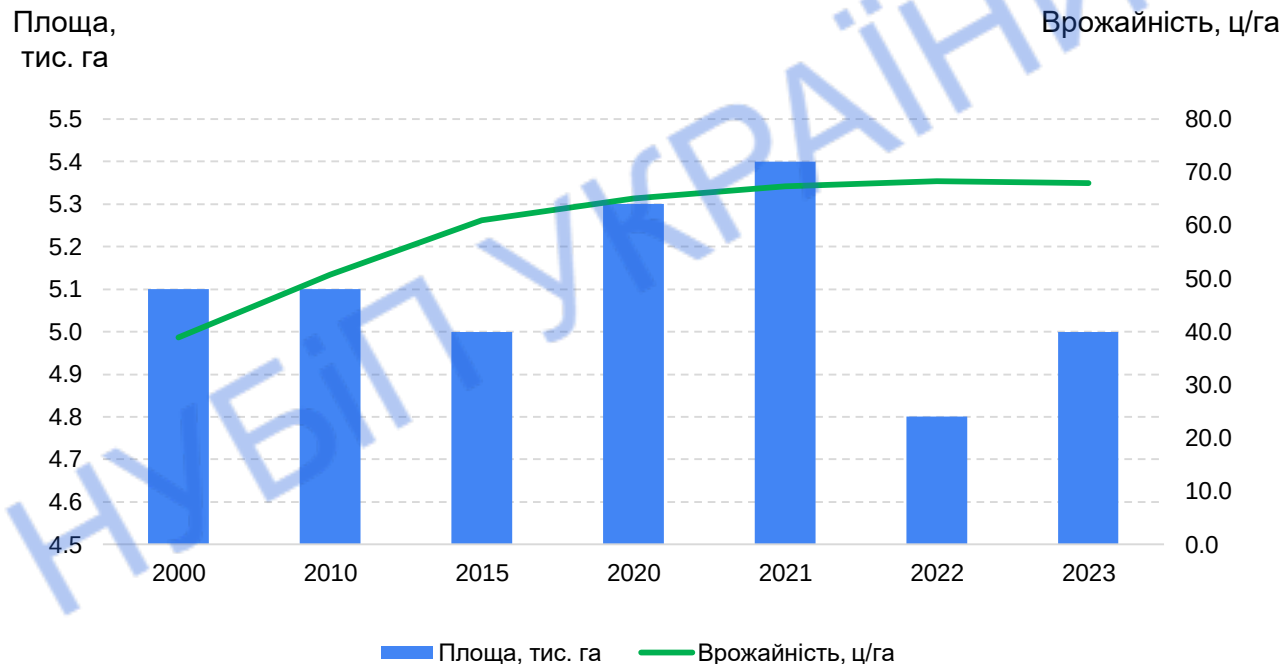

Джерело: Побудовано за даними UN Comtrade data base, <https://comtradeplus.un.org/TradeFlowtrade>

Табл. 1. Діяльність виробників плодоягідних культур – суб'єктів великого, середнього, малого та мікропідприємництва

Показник	2015	2020	2021	2022
Виробництво зерняткових і кісточкових фруктів				
Кількість підприємств, одиниць:				
великі	-	-	-	-
середні	33	27	27	17
малі	812	885	827	608
- з них мікропідприємства	751	824	770	552
Рівень рентабельності операційної діяльності підприємств, %:				
великі	-	-	-	-
середні	49,6	8,5	-1,1	-17,2
малі	28,4	13,9	23,0	0,9
- з них мікропідприємства	15,6	19,1	17,8	4,6
Виробництво ягід, горіхів, інших плодових дерев і чагарників				
Кількість підприємств, одиниць:				
великі	-	-	-	-
середні	4	6	9	11
малі	746	921	912	781
- з них мікропідприємства	729	893	879	753
Рівень рентабельності операційної діяльності підприємств, %:				
великі	-	-	-	-
середні	-	45,3	14,2	21,8
малі	-	16,6	27,4	8,5
- з них мікропідприємства	28,7	12,8	16,6	13,4

Рис. 9. Динаміка площ насаджень малини у плодоносному віці та їх врожайність

Джерело: Побудовано за даними Державної служби статистики України

**Рис. 10. Обсяг виробництва малини за регіонами України
у 2022 р., тис.т**

Джерело: Побудовано за даними Державної служби статистики України

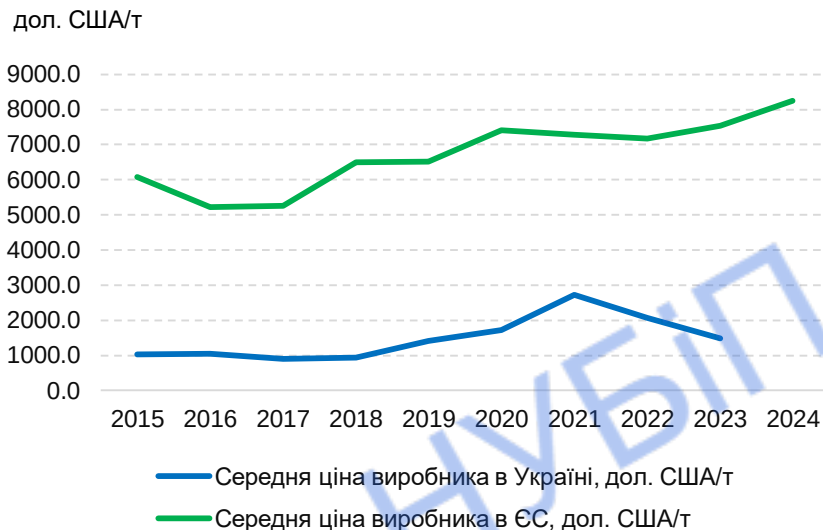
**Табл. 2. Динаміка експорту малини (HS 081010) з України
за 2022-2024 рр.**

Товар	Експорт з України, тис.т	Вартість експорту з України, тис. дол. США	Експорт з України до ЄС, тис.т	Частка ЄС в експорті України, %	Частка України в імпорті до ЄС, %	Топ-3 країни імпортери	Топ-3 імпортерів серед країн ЄС
2022							
Малина свіжа (HS 08102010)	0,47	1160,63	0,41	100,00	0,84	Польща, Нідерланди, Бельгія	Польща, Нідерланди, Бельгія
Малина заморожена (HS 0811203100)	40,27	102891,1	38,24	99,64	28,55	Польща, Німеччина, Чеська Республіка	Польща, Німеччина, Чеська Республіка
2023							
Малина свіжа (HS 08102010)	0,56	585,56	0,38	100,00	0,89	Польща, Нідерланди	Польща, Нідерланди
Малина заморожена (HS 0811203100)	49,52	71870,99	45,75	97,69	33,07	Польща, Німеччина, Чеська Республіка	Польща, Німеччина, Чеська Республіка
2024							
Малина свіжа (HS 08102010)	0,51	1014,71	0,44	99,90	0,84	Польща, Нідерланди	Польща, Нідерланди
Малина заморожена (HS 0811203100)	61,3	115421,4	59,51	98,66	34,60	Польща, Німеччина, Чеська Республіка	Польща, Німеччина, Чеська Республіка

Джерело: (1) Звіт по Україні для результату 1. Державна установа «Інститут економіки та прогнозування Національної академії наук України» для результату I Підсумки PROGRESS в розробці національної програми адаптації до зміни клімату та підвищення стійкості сільського господарства, плідівництва та ягідництва, Київ, 2025;

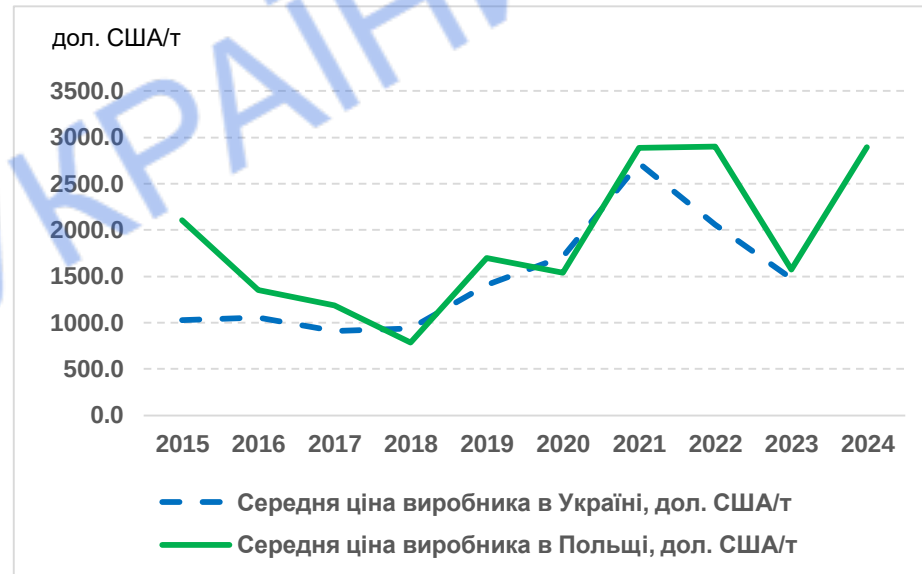
(2) UN Comtrade data base, <https://comtradeplus.un.org/TradeFlowtrade>

Рис. 11. Динаміка середньорічних цін малини в Україні та ЄС, дол. США/т

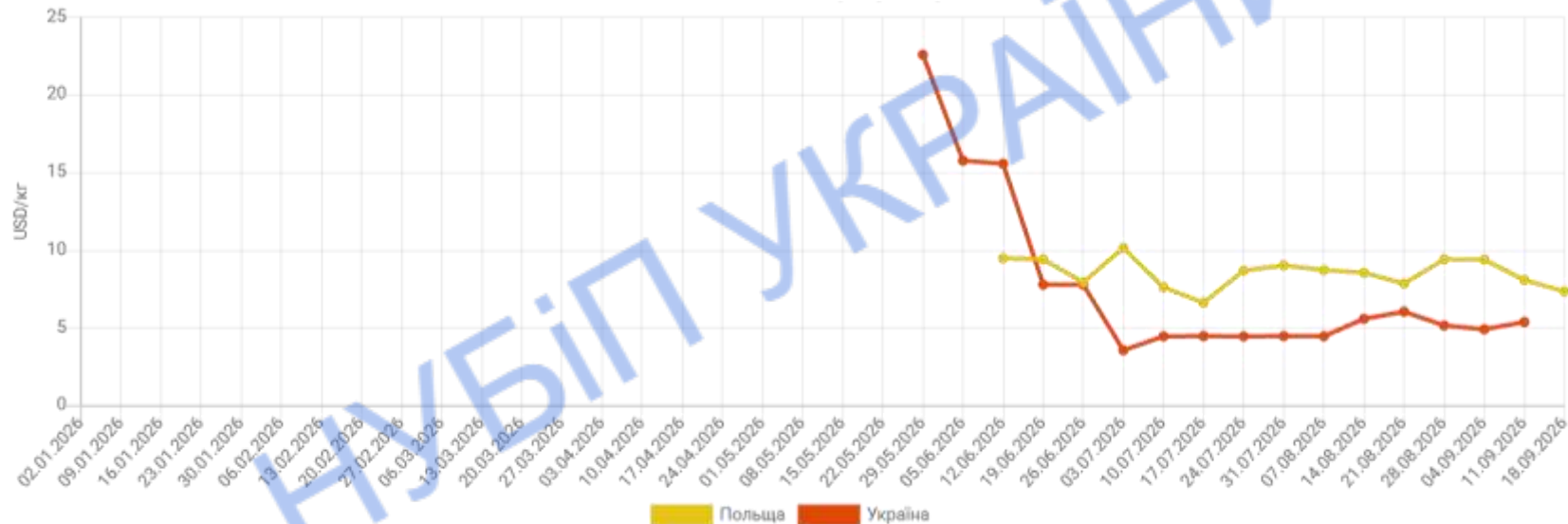
Джерело: FAOSTAT,
<https://www.fao.org/faostat/en/#data/PP>

Рис. 12. Динаміка середньорічних цін малини в Україні та Польщі, дол. США/т

Джерело: FAOSTAT,
<https://www.fao.org/faostat/en/#data/PP>

**Рис. 13. Динаміка щотижневих цін на малину в Україні та Польщі,
дол. США/кг**

Джерело: Побудовано за даними <https://east-fruit.com/uk/vybir-produktovoyi-hrupy/tsiny/?group=raspberries&lang=uk>

Табл. 3. Середня собівартість виробництва 1 кг малини у 2025

№п/п	Показник	Значення	Частка витрат у повній собівартості, %
1	Врожайність, т/га	8	
2	Саджанці, (6-7тис. шт/га), тис. грн.	70	15
3	Добрива та ЗЗР, тис. грн/га	40	9
4	Полив та електроенергія, тис. грн/га	30	7
5	Паливо та обробка ґрунту, тис. грн/га	12	3
6	Догляд та формування кущів (прополка, підв'язка, обрізка, мульчування), тис. грн/га	20	4
7	Збір урожаю (оплата праці збирачів), тис. грн/га	200	44
8	Амортизація обладнання (включено система зрошення і шпалера), тис. грн/га	30	7
9	Пакування та логістика, тис. грн/га	30	7
10	Адміністративні витрати, тис. грн/га	25	5
11	Собівартість, тис. грн/га	457	100
12	Собівартість, грн/кг (з врахуванням інвестицій)	57	X

Рентабельність виробництва малини у 2025 р

Показники	Опт	Роздріб
Ціна реалізації, грн./кг	150,0	220,0
Прибуток, грн./кг	92,9	162,9
Рентабельність, %	163	285

ВИСНОВКИ

- ❑ Україна входить до світових лідерів з експорту замороженої малини, конкуруючи з такими країнами як Сербія та Польща
- ❑ Понад 90–95% виробленої малини спрямовується на переробку (IQF-замороження)
- ❑ Основний ринок збуту – країни ЄС: Польща, Німеччина, Чеська республіка, Бельгія, Нідерланди
- ❑ Виробництво зосереджене переважно у західних та центральних регіонах
- ❑ Ринок має експортну орієнтацію та високу залежність від світової кон'юнктури цін

Ключові проблеми

- ❖ Цінова волатильність на світовому ринку замороженої малини
- ❖ Залежність від посередників і переробників (фермери часто не мають прямого виходу на експорт)
- ❖ Дефіцит робочої сили та зростання витрат на оплату праці
- ❖ Логістичні ризики
- ❖ Недостатній рівень глибокої переробки (орієнтація переважно на сировину)
- ❖ Конкуренція з боку Сербії та Польщі

Перспективи розвитку

- ❖ Зростання попиту в ЄС на органічну та сертифіковану продукцію (GlobalG.A.P., HACCP, BRC).
- ❖ Розвиток глибокої переробки (пюре, концентрати, сублимована малина, HoReCa-сегмент).
- ❖ Розширення географії експорту (США, Канада, Близький Схід).
- ❖ Інвестиції у механізацію збору та сучасні сорти ремонтантної малини.
- ❖ Кооперація фермерів та створення експортних кластерів.

PROGRESS

Promoting Green Deal Readiness in
the Eastern Partnership Countries

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!